

Centar za ženske studije Zagreb u suradnji s
Odsjekom za komparativnu književnost
Filozofskog fakulteta u Zagrebu i
Odjelom za komunikologiju, medije i novinarstvo
Sveučilišta Sjever

objavljuje

Poziv na znanstveno-književni skup s međunarodnim sudjelovanjem:

O ZDRAVLJU I BOLEST: OD MEDIKALIZACIJE DO PATOLOGIZACIJE

koji će se održati **u sklopu Dana Marije Jurić Zagorke, 25. i 26. studenog 2022.** u Zagrebu, u prostorijama Centra za ženske studije/Memorijalnog stana Marije Jurić Zagorke, na Dolcu 8

Slijedeći tradiciju znanstvenih skupova koji se od godine 2007. kontinuirano održavaju u sklopu Dana Marije Jurić Zagorke, pozivamo izlaganja tematski okupljena oko aktualnih društvenih fenomena i zbivanja, s posebnim naglaskom na rodnom i ženskim aspektima istraživanih predmeta ili istraživačkih pozicija. S obzirom na to da su najrecentniji društveni procesi u najvećoj mjeri uvjetovani aktualnom globalnom pandemijom, ne iznenađuje činjenica da je ona prepoznata kao golem istraživački izazov, ne samo na području prirodnih znanosti, biomedicine i zdravstva, nego i na poljima tehničkih i biotehničkih kao i društvenih i humanističkih znanosti. Kao bolest čije moguće posljedice na pojedinačna zdravstvena stanja još nisu dokraja apsolvirane, COVID-19 istovremeno diktira i kadšto na neslućene načine transformira donedavno uobičajene i samorazumljive modele subjektivnih doživljavanja i ponašanja, ali i društvene obrasce, konvencije i konfiguracije na različitim planovima, od (inter)nacionalnih do socijalnih i kulturnih. Pandemija kojoj svjedočimo očekivano ostavlja zamjetan i značajan trag i u umjetnostima, gdje kao i u općenitijoj javnoj komunikaciji te u spomenutim, specijaliziranim znanstvenim domenama otvara brojna pitanja i pokreće brojne rasprave. Registrirajući te trendove i pridružujući se raspravama što ih oni otvaraju, znanstveni skup koji bi se održao u sklopu Dana Marije Jurić Zagorke 2022. godine, u svoj bi fokus stavio kategorije zdravlja i bolesti i njihove međuodnose, kao i posljedice što ih klasificiranje zdravlja kao „normalnoga stanja“ te bolesti kao „otklona od normalnosti“ ostavljaju na pojedinačne, subjektivne, ali i na kolektivne, društvene identitete. Nastavljajući se na interdisciplinarnu istraživačke pristupe (pr)ovjerene nizom prethodnih skupova u sklopu Dana Marije Jurić Zagorke, bolest i zdravlje se ne bi razmatrali samo ili nužno kao biološki predodređene činjenice, već bi se nastojali rasvijetliti i mehanizmi i strategije te pretpostavke i reperkusije njihova društvenog i kulturnog artikuliranja i funkcioniranja.

Uočavajući činjenicu da su suvremeni društveni, politički, kulturni, znanstveni, medijski, obrazovni i ini konteksti na različite načine zasićeni diskursima o

zdravlju i bolesti, postaje jasno kako su pozivi na brigu o sebi i drugima povezani, premda ne nužno na uočljive načine, s takozvanim tehnologijama upravljanja sobom te da kao takvi mogu biti snažni oslonci fukoovski shvaćenih režima istine i sprega znanja i moći. Etabliranje zdravstva i vezanih fenomena i procesa kao politicuma, odnosno kao pitanja koja se u prvome redu tiču države i njezinih institucija, u hrvatskome je društvu, kako je primjerice pokazala Ivana Horbec u knjizi *Zdravlje naroda – bogatstvo države* (2015), moguće pratiti od druge polovine 18. stoljeća, kada je u kontekstu tzv. prosvijećenoga apsolutizma fundiran sustav javnoga zdravstva kao jedne od središnjih zona državnih interesa. Nadograđujući se uvelike na pretpostavke definirane u ranijim razdobljima modernizacije državnih institucija i društvenih sustava, i danas se individualni životni stilovi i odluke, uz biološke predispozicije, dominantno prikazuju glavnim faktorima zdravlja kao „normalnoga“ i poželjnoga stanja, koje je u interesu ne samo pojedinaca nego i društva i u interesu kojega pojedinci i društvo kao i institucije državne uprave moraju surađivati. Uz pomoć različitih sociokulturnih procesa, strategija i praksi korelati se zdravlju, kao jednome od temeljenih zaloga svakovrsnoga blagostanja, a ne samo kao izostanku bolesti, pokazuju u ovisnosti o društvenim i ekonomskim položajima, rodnoj pripadnosti, seksualnosti, profesionalnim okruženjima, ekološkim uvjetima (čistoća i očuvanost prirodnoga okruženja, vode, tla, zraka), državnim politikama i sl.

Što se tiče odnosa zdravlja i roda, primjetan je trend medikalizacije u raspravama o spolnim razlikama i zdravlju, iako uporno istraživački perzistira i apel za sintezu sa sociološkim i kulturnim pristupima. Česte teme istraživanja uključuju rodno zasnovano nasilje, rodne uloge, maskulinitet i femininitet i njihov odnos sa zdravljem, reproduktivno zdravlje, javne zdravstvene politike, zdravstvene razlike između centra i periferije/ sjevera i juga, socijalnu povijest zdravlja i bolesti i genealogiju kategorija i diskursa raznih znanosti koje se bave zdravljem i bolesti, intersekciju različitih osnova društvene nejednakosti i njihov utjecaj na zdravlje, ulogu tržišta i primjerice farmaceutikalizacije, odnos zdravlja i obrazovanja (zdravstveni odgoj i dr.), utjecaj digitalizacije i interneta, ulogu medija, alternativne načine liječenja, zdravstveni turizam itd. S ciljem zahvaćanja širokoga spektra nabrojenih i srodnih tema kao potencijalna se istraživačka platforma otvara i takozvani postfeminizam kao prostor za moguća nastavljanja ali i prevrednovanja sada već klasičnih feminizama prvoga, drugoga pa i trećega vala. Sve izraženijom pak ulogom tehnologije u funkcioniranju ljudskih subjekata i konstituiranju međuljudskih odnosa na važnosti sve više dobivaju rasprave o fenomenima posthumanizma i transhumanizma, u okviru kojih je između ostaloga moguće promišljati o etičkim i političkim implikacijama (ne)mogućnosti nadilaženja psihofizičkih granica čovjeka (kao bolestima podložnoga i smrtnoga bića).

Naposljetku, na tragu prepoznatljive tradicije znanstvenih skupova okupljenih pod krovom naslovom „Marija Jurić Zagorka – život, djelo, naslijeđe“, i teme koje se najavljuju u ovome pozivu mogu se povezati sa samom Zagorkom, od toga kako je ona u svojim književnim i publicističkim tekstovima reprezentirala stanja zdravlja i bolesti ili „normalnosti“ i „nenormalnosti“ do toga kako se njezinu spisateljsku praksu povezivalo s različitim aspektima „ženskoga pisanja“ i „ženskoga čitanja“, o kojima je moguće govoriti u rasponu od psihoanalize i etnografije do kulturalnih studija i sociologije

književnosti. Za potonju je problematiku, kao najčitanija hrvatska književnica, Zagorka višestruko inspirativan primjer jer se na njezinom opusu mogu istraživati strategije legitimiranja ženskoga autorstva i omasovljivanja ženske čitateljske publike; (ne)kompatibilnosti stavova profesionalnih i neprofesionalnih čitatelja koje rezultiraju ne samo isključivanjem iz kanona nego i tajnim i(li) zatajenim čitanjima „pedagoški neadekvatnih“ štiva; uloga popularnih žanrova koji otvaraju mogućnosti „zamjene“ vlastitoga života opijajućim, narkotiziranim čitanjem, neprikladnim i nezdravim, kao i narativi patologizacije, pa i medikalizacije koji prate takva čitateljska iskustva.

Pozivamo sve zainteresirane da nam se pridruže i izlaganjima iz područja medicine rada/ sporta i sl.; medicinske (i druge) antropologije, biotehničkih znanosti, sociologije, etnologije, povijesti, filozofije, rodni studija, komunikologije i znanosti o medijima, znanosti o književnosti i sl. pruže svoj doprinos raspravama na predložene teme. Pozivamo stoga istraživačice iz područja političkih znanosti, povijesti, filozofije, znanosti o književnosti, kulturalnih studija, edukacijskih znanosti, sociologije, lingvistike, medija, komunikacija i novinarstva, antropologije, etnologije, kao i sve druge koji žele doprinijeti raspravi i pokušaju da se bolje razumije ova dinamika koja transformira naš politički i širi kulturni prostor.

Prihvatit će se izlaganja na hrvatskom i engleskom jeziku.

Sažetak izlaganja (između 150 i 300 riječi) s kraćim životopisom molimo poslati **do 15. rujna 2022.** na e-mail adresu: **zagorka@zenstud.hr.**

Kotizacija:

Autori/ce radova: 150 kn

Kotizacija uključuje: sudjelovanje na konferenciji, konferencijske materijale, osvježenje, ručak i potvrdu o sudjelovanju na skupu.

Studenti/ce postdiplomskih studija, nezaposleni/e i sudionici/bez izlaganja **ne** plaćaju kotizaciju.

Programski odbor skupa: dr.sc. Lidija Dujić, dr.sc. Anita Dremel, dr.sc. Maša Grdešić, dr.sc. Suzana Cocha, mr.sc. Sandra Prlenda, Ana Zbiljski

